

Lausunto, ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttaminen – HE 197/2025 vp

HUS Akuutti kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta. Lausunto on annettu keskittyen ensihoitaja tutkintoon.

Lausunnonantaja hyväksyy esityksen tavoitteet ensihoitaja (AMK) -tutkinnon osalta ja pitää uudistusta pääosin perusteltuna. Uudistus tukee työelämässä toimivien aikuisten ammatillista kehittymistä ja vahvistaa työelämän ennakoitavuutta tarjoamalla rakenteellisesti selkeät koulutuspolut osaamisen päivittämiseen.

Lausunnonantaja pitää tärkeänä, että toisen asteen koulutuksen suorittaneilla säilyy mahdollisuus hakeutua suoraan ensihoitajaksi säänneltyyn koulutukseen, jolloin ensihoitajakoulutuksen voisi suorittaa yhtenäisenä koulutuksena sairaanhoitajakoulutuksen kanssa. Lausunnonantaja ei pidä tarkoituksenmukaisena sellaista vaihtoehtoa, että kyseisiin koulutuksiin voisi hakea vasta sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon suorittamisen jälkeen. Kummankin opintopolun kautta suoritettuna ensihoitajakoulutuksen tulee jatkossakin olla ammattikorkeakoulun järjestämää, ja opiskelijavalintaan on sisällytettävä riittävä ja tarkoituksenmukainen soveltuvuuden arviointi.

Lausunnonantaja kannattaa sitä, että sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon suorittaneille tarjotaan mahdollisuus suorittaa erillinen pätevyiden tuottava koulutus (90 op), jonka opetussuunnitelman tulee vastata ensihoidon työelämässä edellytettyä osaamista sekä sisältää asianmukaiset harjoittelujaksot.

Ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutukset ovat säänneltyjä ja ammatillisesti suuntautuneita koulutuksia, mikä edellyttää, että niiden rakenteet ja sisällöt turvaavat valmistuvien kelpoisuuden ja osaamisen. Tämän vuoksi opiskelijavalintaan on sisällytettävä soveltuvuuden arviointi, ja koulutusten toteuttamisessa on huolehdittava siitä, että sisällöt ja oppimisympäristöt vastaavat ammatissa toimimisen vaatimuksia. Pätevyiden tuottavan koulutuksen pakolliset sisällöt tulee määrittää kansallisesti, jotta koulutus vastaa yhdenmukaisesti työelämän tarpeisiin. Lisäksi avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen osat eivät voi kokonaan korvata opiskelijavalintaan liittyviä menetelmiä.

Esityksen mukaan *sairanhoitajakoulutuksen suorittaneille tarjottavat erilliset ensihoitaja-, kättilö- ja terveyshoitajakoulutukset toteutettaisiin siten, että opiskelijan aiemmat muut opinnot ja työelämässä hankittu osaaminen otettaisiin huomioon. Opiskelijalle laadittaisiin henkilökohtainen opetussuunnitelma ja tehtäisiin aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista.* Lausunnonantaja toteaa, että ensihoitotyössä tarvittava sellaisen tiedon ja kokemuksen määrä, jota ei ole mahdollista hankkia aiemmalla työkokemuksella ensihoidon ulkopuolella, on merkittävä. Vaikka henkilökohtainen opintosuunnitelma ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen on järkevää ja tarpeellista, tulee riittävän selkeästi kansallisesti määrittää koulutuksen ne sisällöt, jotka kaikkien opiskelijoiden tulee suorittaa aiemman kokemuksen hyväksi lukemisesta riippumatta.

Lausunnonantaja korostaa myös, että opetuksen rakenteen tulee olla läpinäkyvä ja osaamistavoitteiden selkeästi määriteltyjä, jotta koulutuksen tuottamaa osaamista voidaan luotettavasti arvioida. Opiskelijoille tulee tarjota riittävät mahdollisuudet kriittisten ensihoidon taitojen harjoitteluun autenttisissa ympäristöissä ja moniammatillisessa yhteistyössä.

Lisäksi katsotaan tärkeäksi, että myös opistoasteen tutkinnon suorittaneilla sairaanhoitajilla on mahdollisuus hakeutua ensihoitajan, terveydenhoitajan ja kättilön pätevyyden tuottaviin koulutuksiin, ja että heidän ammatillisen osaamisensa ja pitkän työkokemuksensa perusteella turvataan yhdenvertaiset pätevyitysmahdollisuudet työelämän osaamistarpeita vastaavasti. Huomioitavaa on, että opistoasteen suorittaneita tulee kohdella työelämässä ja lainsäädännön soveltamisessa yhdenvertaisesti AMK tutkinnon suorittaneiden kanssa niissä tehtävissä, joihin he pätevyistyvät koulutuksen kautta.

Aloituspaikkojen mitoituksessa tulee huomioida eri koulutusväylät siten, että kokonaisvolyymi vastaa työelämän kysyntää. Harjoittelupaikkojen riittävyys tulee varmistaa suhteessa aloituspaikkamääriin, ja harjoittelupaikkojen jakamisessa opiskelijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti riippumatta siitä, mitä koulutusväylää he suorittavat.

Lopuksi lausunnonantaja korostaa, että ensihoitajien laillistaminen ensihoitaja (AMK) -tutkintotunnuksella on jatkossa tärkeää kelpoisuuden, ammattiaseman ja koulutuksen aseman selkeyden varmistamiseksi. Todetaan, että laillistamista koskeva sääntely ratkaistaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölain uudistuksen yhteydessä, mutta kokonaisuus on tarkoituksenmukaista huomioida myös HE 197/2025 vp:n käsittelyn aikana.

Helsingissä 4.3.2026

Heini Harve-Rytsälä, vs. linjajohtaja, osastonylilääkäri, ensihoito, HUS Akuutti

Sanna Laaninen-Rönnberg, kliininen opettaja, hoitotyö, HUS Akuutti

Nina-Maarit Lehtikainen, johtava ylihoitaja, HUS Akuutti

Johanna Kaartinen, vt. toimialajohtaja, HUS Akuutti